

Запорожець О. Ф.
старший інспектор
Південна митниця
e-mail: shtorm2302@yandex.ru

АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ: АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Анотація. У статті розглянуто особливості адміністрування митних платежів митними органами України із застосуванням окремих методичних підходів щодо прогнозування очікуваних показників надходжень до державного бюджету.

Ключові слова: адміністрування митних платежів, мито, акцизний податок, податок на додану вартість, державний бюджет, прогнозування, модель, тренд.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вихід світової економіки з кризи, посилення інтеграційних процесів та збільшення обсягів міжнародної торгівлі товарами вимагали впровадження нових стандартів митної справи, які базуються на новітніх інформаційних технологіях і аналізі ризиків, що й актуалізувало нагальну потребу в прийнятті нового гнучкого законодавства, запровадження якого стимулювало бізнес-середовище до активізації зовнішньоекономічної діяльності. Новий Митний кодекс України (далі – МКУ) [1] в багатьох аспектах закріплює законодавчо ті нововведення й спрощення, запроваджені практикою митної служби ще в 2010 році, в тому числі, пов’язані з адмініструванням митних платежів.

Питання ефективності адміністрування митних платежів митними органами України при зовнішній простоті й швидкості здійснення митних процедур (сукупності митних формальностей) та митного контролю мають надзвичайний вплив на динаміку зростання економічного потенціалу країни та регулювання обсягів експорту та імпорту товарів. МКУ передбачено, що митниці та митні пости у зоні своєї діяльності забезпечують виконання пріоритетних державних завдань, покладених на державну митну службу, в тому числі, в формуванні доходної частини держбюджету. Отже, враховуючи позитивну динаміку організаційних змін, які постійно відбуваються у митній службі за часи незалежності держави, функціонування ефективної системи адміністрування митних платежів у програмі стабільного наповнення державного бюджету є достатньо своєчасним та актуальним

завданням для повноцінної інтеграції України в світогospодарський комплекс.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на актуальність окресленої вище проблеми, до неї звернулись в своїх працях відомі вітчизняні науковці та практики – І.Г. Бережнюк, А.Д. Войцешук, О.В. Годованець, О.П. Гребельник, Є.В. Додін, М.М. Каленський, І.Г. Калєтнік, С.В. Ківалов, Т.Д. Ліпіхіна, В.П. Мартинюк, В.М. Мельник, П.В. Науменко, П.В. Пашко, Т.О. Проценко, Т.М. Рева, С.С. Терещенко – з метою висвітлення власного погляду на її швидке та результативне вирішення. Зокрема, вони досліджували такі аспекти: моделі організації фінансового контролю в європейських країнах, повноваження фіiscalних органів щодо податкового та митного адміністрування, застосування моніторингу справляння податків та зборів (обов’язкових платежів) для вдосконалення планування та прогнозування надходжень до держбюджету з урахуванням зарубіжного досвіду. Фіiscalна функція митних органів, питання сутності і значення митних платежів, вдосконалення системи управління доходами бюджетної системи, що адмініструють митні органи, поглиблений й розкриті в працях російських вчених: О.О. Артем’єва, О.Ю. Бакаєвої, О.Г. Гранберга, О.Д. Єршова, О.О. Журавльова, С.В. Зубарєва, О.М. Козиріна, Є.В. Кудряшової, В.В. Макрусєва Л.П. Павлової, І.С. Чуватової, В.О. Шамахова, С.А. Хапіліна, І.І. Янжули і низки інших. Однак, на сьогоднішній день єдиної методики з планування та прогнозування надходжень від митних податків до держбюджету з урахуванням ефективного впливу всіх чинників, остаточно не сформовано.

Метою статті є розгляд проблематики прогнозування показників очікуваних обсягів надходжень митних платежів за їх видами до державного бюджету (на основі реальних надходжень за 2000-2011 роки), застосування економіко-математичних методів та моделей для виявлення особливостей та факторів впливу щодо збільшення або зменшення обсягів в процесі здійснення

адміністрування митних платежів митними органами в межах своїх повноважень, перспектив за провадження найбільш дієвих заходів в практику.

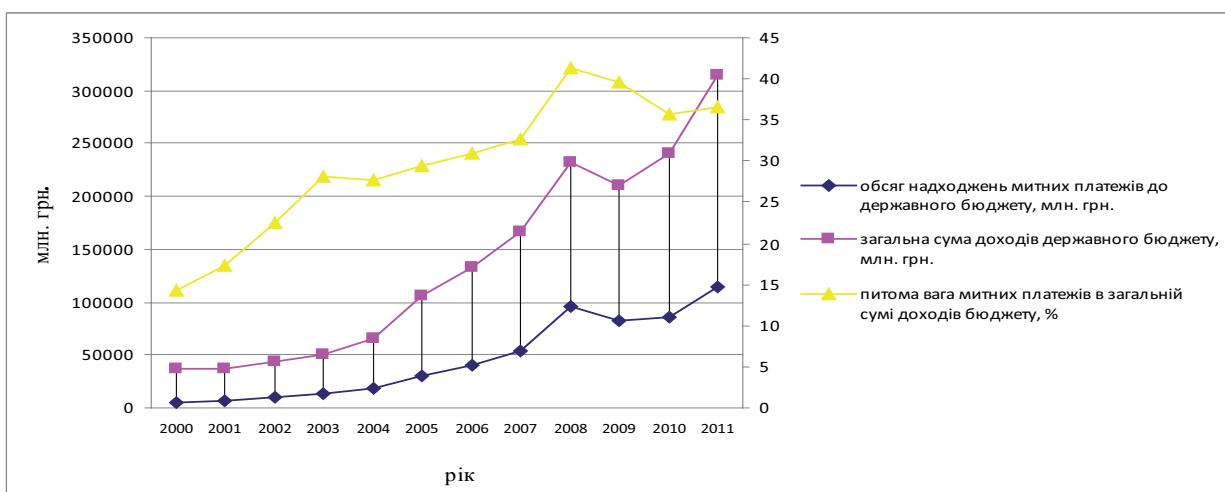
Результати дослідження. Однією з особливостей сучасного етапу економічного розвитку є швидке зростання обсягів міжнародних економічних контактів, подальший розвиток світового поділу праці, поглиблення економічної взаємозалежності держав. Кінцевим результатом такого процесу має стати вільне переміщення товарів, послуг, об'єктів інтелектуальної власності, капіталів, робочої сили через території різних держав та поступове зникнення торговельних бар'єрів між ними [2]. В цьому сенсі приоритетним завданням діяльності митних органів України було і в стратегічній перспективі залишається забезпечення ефективної реалізації фіскальної функції, безумовне виконання доведених митним органам показників надходжень до держбюджету. Тому в аспекті виявлення ключових напрямів підвищення ефективності адміністрування митних платежів, як провідного інструменту їх реалізації, чималого наукового та практичного значення має здійснення моніторингу показників справляння митних платежів. Термін *моніторинг* в українській мові означає «*постійне спостереження за якимось процесом, явищем з метою виявити його відповідність певним вимогам, прогнозам, бажаному результату тощо*» [3]. За допомогою проведення моніторингу справляння митними органами

України митних платежів на протязі певного відрізу часу, можливо практично виявити тенденції і закономірності в процесі адміністрування митних платежів, їх місце в структурі доходів бюджету, використовуючи ці показники при прогнозуванні, зокрема стратегічному та для розвитку фіскального потенціалу митної служби на майбутнє.

Податковий кодекс України (далі – ПКУ) [4, ст. 14] в нормував понятійний апарат митних платежів як *податків*. Більш детально систему податків, які входять до складу митних платежів, законодавець розкрив у пункті 41.1.2. статті 41 ПКУ, де встановлено, що митні органи є контролюючими в державі щодо **мита, акцизного податку, податку на додану вартість** (далі – ПДВ) та інших податків, які відповідно до податкового законодавства справляються у разі операцій переміщення товарів на митну територію України, з неї або на/з території спеціальних митних зон. Одночасно МКУ [1, ст. 4] визначено, що **митні платежі** – це: мито, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), ПДВ із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

Інформаційною базою для прогнозу надходження митних платежів на 2012 рік нами було опрацьовано показники митних платежів в національній валюті (млн. грн.) та за питомою вагою (%) кожного виду за 2000-2011 роки, які надано на діаграмі 1 та в таблиці до неї.

Діаграма 1.
Динаміка надходжень митних платежів
до Державного бюджету України за 2000–2011 роки, млн. грн., %

Рік	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Обсяг надходжень до бюджету від митних платежів (млн. грн.)	5162,9	6484,9	9940,5	14038,3	18093,1	31001,1	41173,8	54119,5	96047,2	83116	85911,6	114816,7
Загальна сума доходів державного бюджету (млн. грн.)	36229,9	37518,5	44420,4	50020,9	65215,7	105330	133463,6	165942,1	231722,9	209700,3	240615,2	314616,9
Пілотма вага митних платежів у загальній сумі доходів бюджету, %	14,3	17,3	22,4	28,1	27,7	29,4	30,9	32,6	41,4	39,6	35,7	36,5

Примітка: побудовано автором на основі джерел [5, 6].

Неважко помітити, що за період з 2000 по 2011 роки, починаючи з 2001 року, мала місце тенденція зростання надходжень від митних платежів до держбюджету. Так за останні одинадцять років діяльності митних органів України надходження до держбюджету від митних платежів зросли в 22,2 рази: з 5162,9 млн. грн. (в 2000 році) до 114816,7 млн. грн. (в 2011 році). В тому числі, за останні сім років цей показник, в середньому, становить більше 35% в загальному обсязі податкових надходжень України. За даними Державної податкової служби України, цей показник більш ніж 60% [7]. Зазначене характеризує діючу

систему державних фінансів як недостатньо збалансовану та актуалізує завдання для винаходу дієвого вирішення проблемних питань у здійсненні фінансової політики держави.

Безперечним є той факт, що діючий механізм системи адміністрування митних платежів є важливим інструментом, який повинен забезпечувати своєчасність наповнення держбюджету країни, сприяти розвитку зовнішньої торгівлі та веденню чесного бізнесу на її території в межах чинного законодавства.

Розглянемо динаміку надходжень митних платежів до держбюджету за останні роки у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка надходжень митних платежів до Державного бюджету України
в 2000-2011 роках, млн. грн.

Період, роки	Разом перераховано, млн. грн	МИТНІ ПЛАТЕЖІ					
		Мито	ПДВ	Акциз	Єдиний збір	Митні збори	Інші збори
2000	5 162,9	1 336,5	2 970,3	316,3	84,9	419,8	35,1
2001	6 484,9	1 712,2	3 754,4	410,5	68,6	511,9	27,3
2002	9 940,5	2 117,7	6 786,5	466,8	41,2	507,1	21,2
2003	14 038,3	3 336,9	9 440,9	543,5	58,3	627,8	30,9
2004	18 093,1	4 687,4	11 993,2	544,4	63,4	776,5	28,2
2005	31 001,1	6 518,2	23 001,4	502,0	68,7	883,6	27,2
2006	41 173,8	7 245,0	31 900,5	916,2	81,5	1 004,5	26,1
2007	54 119,5	9 880,5	41 699,8	1 332,1	103,1	1 069,2	34,8
2008	96 047,2	12 124,6	80 978,7	2 209,7	137,4	60,4	536,4
2009	83 116,0	6 707,9	73 148,7	3 023,9	126,9	82,1	26,5
2010	85 911,6	8 848,0	73 345,2	3 470,3	148,0	69,8	30,3
2011	114 816,7	11 771,9	96 014,1	6 743,8	180,9	53,7	52,3

Примітка: побудовано автором на основі джерела [8].

На підставі даної інформаційної бази побудуємо графік динаміки надходження митних платежів (рис. 1).

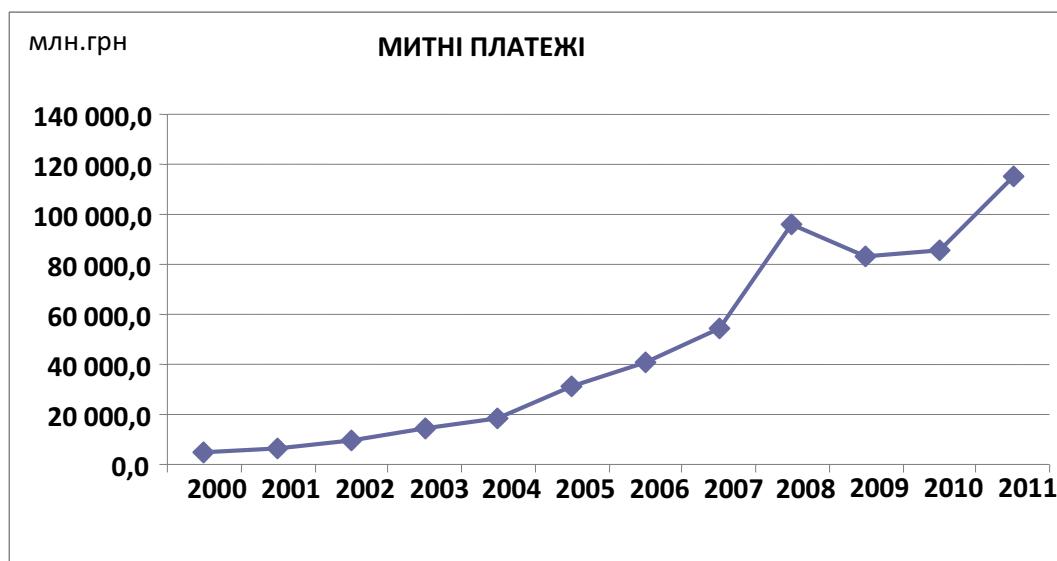

Рис. 1. Динаміка надходження митних платежів до держбюджету за 2000-2011 роки

Проаналізуємо динаміку надходження митних платежів до держбюджету за складовими. Зокрема, на рис. 2 відображено динаміку надходжень головного з інструментів системи адміністрування митних платежів – мита. В цілому спостерігаємо щорічне збільшення перерахувань митними органами сум цього податку за проаналізований період

(в 2002 році – 2117,7 млн. грн.; в 2003 році – 3336,8 млн. грн.; в 2004 році – 4687,4 млн. грн.; в 2005 році – 6518,2 млн. грн.; в 2006 році – 7245 млн. грн.; в 2007 році – 9880,5 млн. грн.; в 2008 році – 12124,6 млн. грн.; в 2009 році – 6707,9 млн. грн.; в 2010 році – 8847,9 млн. грн.; в 2011 році – 11771,9 млн. грн.).

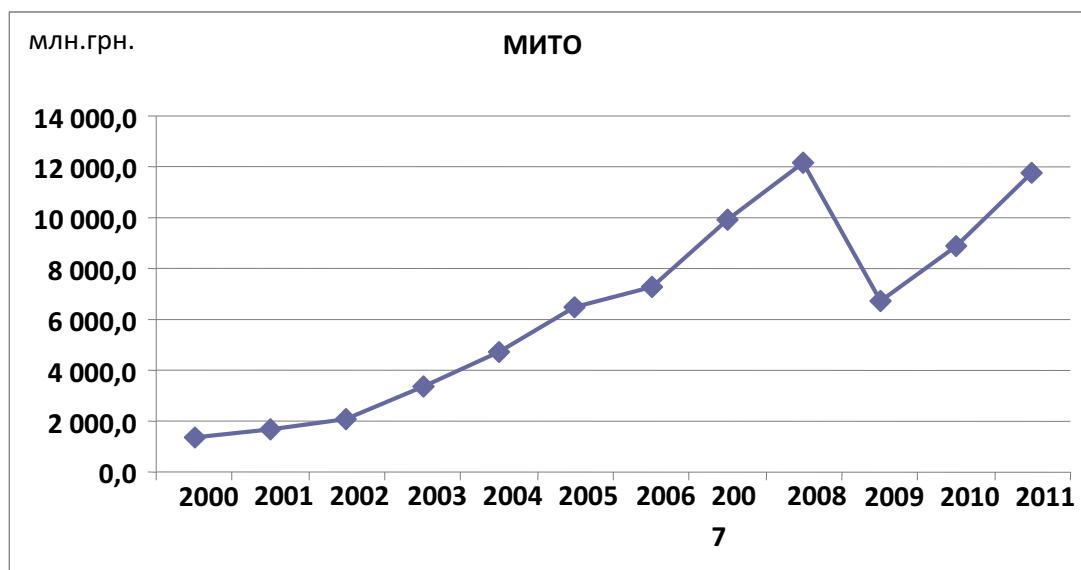

Рис. 2. Динаміка надходження мита до держбюджету

За графічним зображенням на рис. 2 у динаміці мита можна виділити дві тенденції:

- 1) тенденцію зростання сум надходжень до держбюджету у 2000-2008 роках;
- 2) тенденцію падіння після 2008 року, в якому спостерігалась найбільша сума надходжень мита

з поступовим вирівнюванням динамічного ряду до 2011 року.

Тенденцію сум надходжень акцизного податку до держбюджету спостерігаємо на графіку, зображеному на рис. 3.

Рис. 3. Динаміка надходження акцизного податку до держбюджету

За даними графіка на рис. 3 в динаміці надходження акцизного податку до держбюджету, який адмініструється митною службою, відмічаємо поступове збільшення з 466,8 млн. грн. в 2002 році до 502 млн. грн. в 2005 році. Загалом за останні роки зібрані до держбюджету митними

органами суми акцизного податку з ввезених в Україну товарів збільшилися на 6277 млн. грн. (до 6743,8 млн. грн. в 2011 році).

У загальному обсязі надходжень митних платежів до держбюджету домінуючу позицію займає ПДВ, динаміку якого графічно представлено на рис. 4.

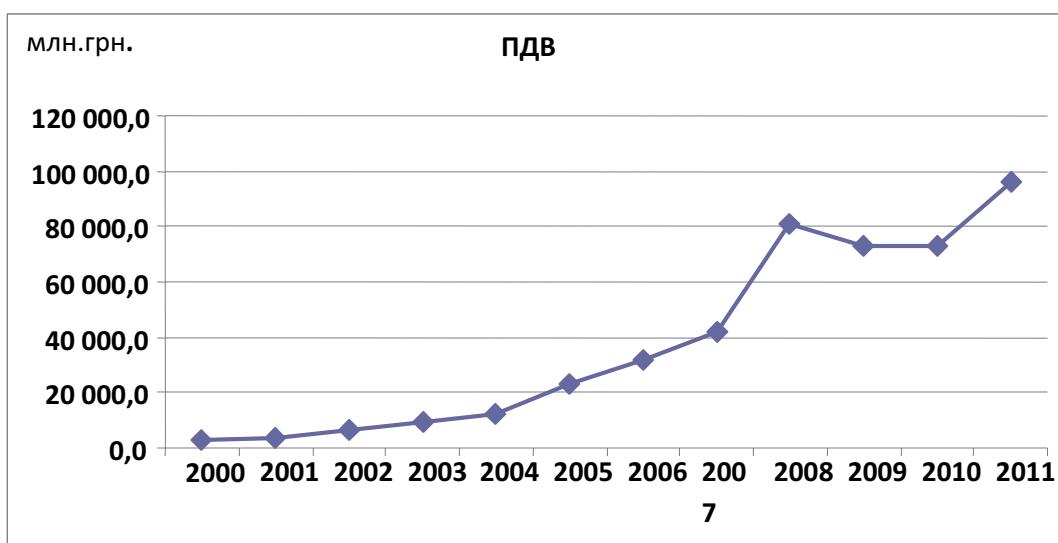

Рис. 4. Динаміка надходжень податку на додану вартість до держбюджету

Для повноти уявлення сум надходження інших митних зборів до держбюджету надамо графіки їх надходження на рис. 5-7.

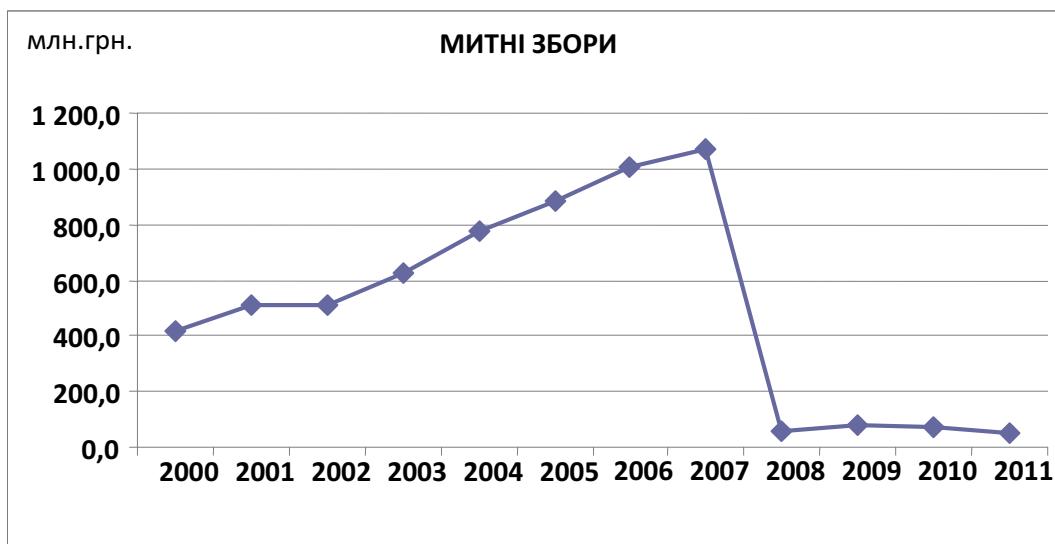

Рис. 5 Динаміка надходження митних зборів до держбюджету

Рис. 6. Динаміка надходження єдиного збору до держбюджету

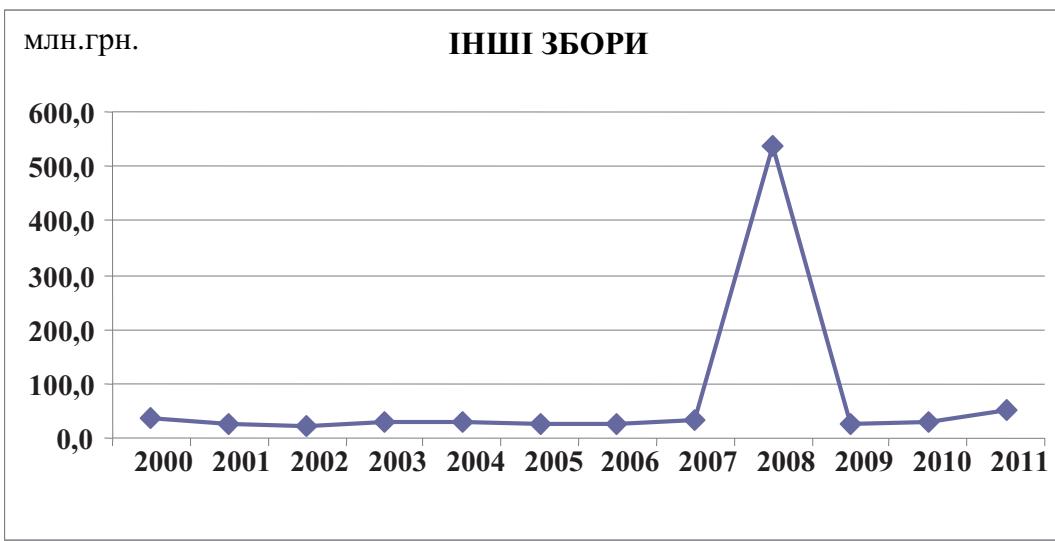

Рис. 7. Динаміка надходження інших митних зборів до держбюджету

Аналіз даних, графічно наведених на рис. 5-7, переконує, що митні збори (єдиний збір, плата за митне оформлення та інші) не впливають суттєво на показники надходження загальних сум митних платежів, які адмініструють митні органи (особливо після приведення в 2008 році Україною свого

митного законодавства щодо цих плат (зборів) у відповідність з міжнародними стандартами, правилами і нормами, опрацьованими рамках СОТ та ВМО). В підтвердження цьому наведено дані питомої ваги кожного з елементів митних платежів у табл. 2.

Таблиця 2

**Структура надходжень митних платежів до Державного бюджету України
в 2000-2011 роках, %**

Період, роки	Найменування складових митних платежів					
	Мито	ПДВ	Акцизний податок	Єдиний збір	Митні збори	Інші збори
	питома вага митних платежів, %					
2000	25,9	57,5	6,1	1,6	8,1	0,7
2001	26,4	57,9	6,3	1,1	7,9	0,4
2002	21,4	68,4	4,7	0,4	5,0	0,1
2003	23,8	67,3	3,9	0,4	4,5	0,2
2004	25,9	66,3	3,0	0,4	4,3	0,2
2005	21,0	74,2	1,6	0,2	2,9	0,1
2006	17,6	77,5	2,2	0,2	2,4	0,1
2007	18,3	77,1	2,7	0,0	2,0	0,1
2008	12,6	84,3	2,6	0,1	0,1	0,3
2009	8,1	87,5	4,4	0,0	0,0	0,0
2010	10,3	84,4	5,3	0,0	0,0	0,0
2011	10,3	83,6	5,9	0,2	0,0	0,0

Примітка: побудовано автором на основі джерела [8].

Для наочного уявлення на підставі даних з табл. 1, 2 надамо структуру митних платежів станом на 1 січня 2011 року (рис. 8).

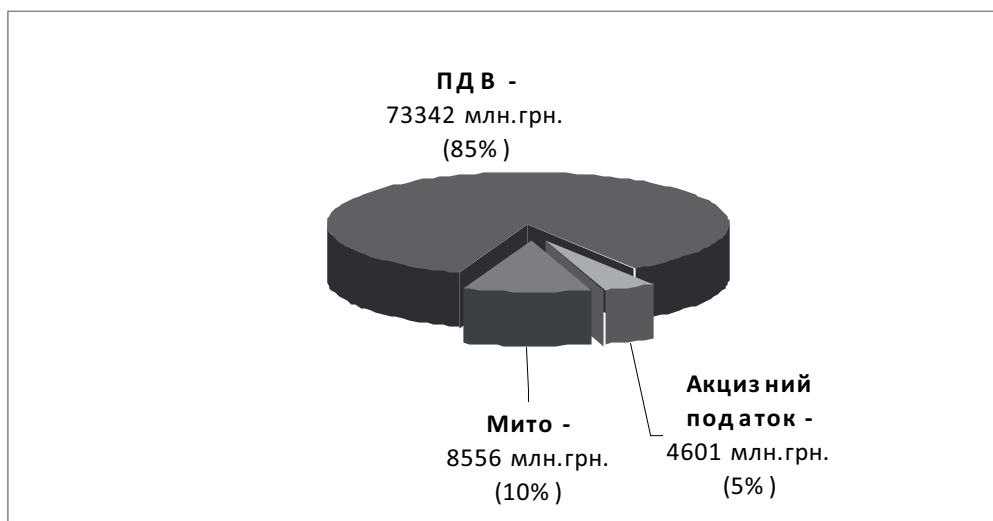

Рис. 8. Структура митних платежів станом на 01.01.2011 року

Як видно з кругової діаграми на рис. 8 першим за обсягом надходжень до держбюджету є ПДВ (85%), друге місце займає мито (10%), третім (5%) за обсягом надходжень платежів до держбюджету – традиційно є акцизний податок, який справляється в передбачених податковим законодавством випадках з окремих груп високоліквідних товарів, що ввозяться (імпортуються) в Україну. Митні платежі не включені до діаграми на рис. 8 у зв'язку з тим, що за станом на 01.01.2011 року цей показник становив 0,0%. В динаміці надходження до держбюджету: в 2008 році їх питома вага в загальному обсязі доходів держбюджету від митних платежів становила 0,8%; в 2009 році – 0,33%; в 2010 році – 0,34%; в 2011 році – 0,3%. Тобто, має місце невпинна тенденція до скорочення ваги і значення митних зборів в загальній сумі доходів держави від упорядкування відносин у царині державної митної справи.

З табл. 2 видно, що питома вага мита в загальному обсязі надходжень до держбюджету від митних платежів, на відміну абсолютнох показників, зменшується. А саме, якщо в 2002 році вона становила 21,4%; в 2003 році – 23,8%; в 2004 році – 25,9% (найбільший відсотковий рівень), то починаючи з 2005 року зазначений показник почав стійко знижуватися – до 21% в цьому році; 17,6% – в 2006 році; 18,3% – в 2007 році; 12,6% – в 2008 році; 8,1% – в 2009 році; 10,3% в 2010 і 2011 роках. Варто відмітити, що тенденція до поступового зниження питомої ваги мита в структурі доходів бюджету від митних платежів була викликана розпочатим в 2005 році процесом виконання Україною взятих на себе зобов'язань з метою набуття членства в Світовій організації торгівлі (далі – СОТ). Це передбачало поступове зменшення ставок національного митного тарифу до середньозважених у світі. Після вступу в 2008 році України до СОТ середньоарифметична ставка ввізного мита по всьому Митному тарифу зменшилась з 5,09 до 4,96%. А саме, рівень цієї ставки на продовольчі товари знизився із 13,79 до 9,16% (на м'ясо та харчові нутрощи – з 21,5 до 12,3%; молоко та молочні продукти – з 24,9 до 10,01%; продукцію борошномельно-круп'яної промисловості – з 23,4 до 10,3%; готові харчові продукти з м'яса, риби або ракоподібних – з 17,3 до 8,9%). Зменшення рівня середньоарифметичної ставки ввізного мита на промислові товари відбулось за 8 товарними групами УКТ ЗЕД, зокрема, на папір, картон – з 2,8 до 0%; мідь і вироби з неї – з 2,5 до 0,01%; автомобілі, тягачі, велосипеди та інші наземні засоби – з 10,5 до 6,3%; меблі – з 9,6 до 3,9 %. З 1 січня 2010 відповідно до графіка трансформації пільгові ставки ввізного мита було зменшено ще

на більш ніж 250 товарних позицій. Середньоарифметична ставка ввізного мита зменшилась на продовольчі товари – з 9,16 до 9,14 %; на промислові товари – з 4,18 до 4,16 %. У 2011 році пільгові ставки ввізного мита зменшувалися на такі товари: алкогольні вироби до 0%; транспортні засоби в середньому до 7%; морські човни в середньому до 8,5% [9].

Як свідчать дані табл. 2, питома вага акцизного податку в загальному обсязі зібраних митними органами митних платежів з 2002 року по 2005 рік зменшувалася (з 4,7% в 2002 році до 1,6% в 2005 році), а починаючи з 2006 року цей показник знов почав поступово збільшуватися. Так, в 2006 році він становив 2,2% від зазначеної суми; в 2007 році – 2,7%; в 2008 році – 2,6%; в 2009 році – 4,4%; в 2010 році – 5,3%, в 2011 році – 5,9%.

Питома вага ПДВ, згідно з наведеними в табл. 1, даними, починаючи з 2002 року, постійно зростала (з 68,4% у цьому році до 83,6% в 2011 році). Максимального обсягу в структурі митних платежів цей непрямий податок мав в 2009 році та складав майже 88%. В інші роки, зокрема, в 2003 році питома вага становила 67,3%; в 2004 році – 66,3%; в 2005 році – 74,2%; в 2006 році – 77,5%; в 2007 році – 77,1%; в 2008 році – 84,3%; в 2010 році – 84,4%; в 2011 році – 83,6%. Отже, зазначене відповідає загальним вищенаведеним тенденціям найбільшої за останні роки питомої ваги сумарного обсягу зібраних митних платежів в загальній сумі доходів держбюджету. Звідси випливає висновок про значимість для наповнення казни держави адміністрування митними органами ПДВ з операції імпорту товарів в Україну.

Аналізуючи динаміку регулюючого потенціалу адміністрування митних платежів митними органами України, насамперед відзначимо, що одним з ключових завдань наукового дослідження є не тільки розуміння суті економічного процесу, можливість кількісного та вартісного вимірювання показників, але ймовірність найбільш точного розрахунку очікуваних показників – прогнозування. Категоріально в загальному сенсі наукового дослідження *прогноз* (від грецької *prognosis*) означатиме ґрутовне передбачення, яке надасть попередню інформацію про перебіг майбутнього процесу або явища заздалегідь [10].

Сучасна наука пропонує цілий ряд добре обґрунтованих методів розробки прогнозів [10]. Враховуючи напрацювання економічної думки за тематикою нашого дослідження, ми не беремося аналізувати всі методики в даному матеріалі, але намагаємося привернути увагу до існуючої проблематики щодо практичного застосування прозорих, одноманітних підходів та зрозумілих методів оцінки ефективності діяльності митниць,

митних постів в площині адміністрування митних платежів з урахуванням переходу на електронне декларування товарів при одноосібному здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів інспекторським складом митного органу задля ефективного прогнозування очікуваних бюджетоформуючих платежів.

Зауважимо, в основі всіх методів прогнозування лежить аналіз даних за попередні періоди часу. Такі дані подаються у вигляді часових рядів, або рядів динаміки, які являють собою варіаційні ряди, в яких факторною ознакою (незалежною змінною) є час (у нашому дослідженні – фінансовий рік), а результативною – значення ознаки у певні моменти часу, зазвичай через рівні проміжки часу. Засоби розрахунку прогнозів є важливою компонентою системи підтримки прийняття управлінських рішень. Достатньо ефективні і прості засоби розробки прогнозів надаються процесором електронних таблиць (**ПЕТ MS Excel**).

Для наочного подання часових рядів графіками табличні процесори надають спеціальні засоби, такі як майстер діаграм в ПЕТ MS Excel. Процесори електронних таблиць, зокрема і ПЕТ MS Excel, надають також засоби побудови математичної моделі часового ряду у вигляді тренду.

Трендом називається вираз тенденції даних у вигляді достатньо простого і зручного рівняння, яке найкращим чином апроксимує (наближає) тенденцію часового ряду. Формування *трендової математичної моделі* здійснюється на основі *методу найменших квадратів*. Користувач обирає тип тренду (вид функції), а програма синтезує рівняння тренду даного типу, яке дає найменшу суму квадратів різниці між експериментальними даними і значеннями, розрахованими за синтезованим рівнянням. За побудованим рівнянням тренду можна виконувати інтерполяцію і екстраполяцію (розрахунок прогнозу) даних. ПЕТ MS Excel підтримує, зокрема таку форму тренду, як *поліноміальна*, яка застосовується для апроксимації даних за методом найменших квадратів у відповідності до рівняння

$$y = b + c_1 t + c_2 t^2 + \dots + c_6 t^6,$$

де $b, c_1 \dots c_6$ – константи;

Для оцінки якості рівняння тренду в MS Excel автоматично розраховується коефіцієнт детермінації R^2 , який показує, яка доля варіації спостережуваного показника (Y) пояснюється за рахунок фактора часу (t) при даній формі тренду. Більше значення коефіцієнта детермінації R^2 відповідає кращому рівнянню регресії, а саме: коефіцієнт детермінації для моделі з константою приймає

значення від 0 до 1. Чим більше значення коефіцієнта до 1, тим сильніше залежність. При оцінці регресійних моделей це інтерпретується як відповідність моделі даними. Для прийнятних моделей передбачається, що коефіцієнт детермінації повинен бути хоча б не менше 50% (в цьому випадку коефіцієнт множинної кореляції перевищує по модулю 70%). Моделі з коефіцієнтом детермінації вище 80% можна визнати достатньо адекватними (коефіцієнт кореляції перевищує 90%). Значення коефіцієнта детермінації 1 означає функціональну залежність між змінними. (Але й цей критерій не є досить надійним і достовірним, тому можливо застосовувати й інші методи, зокрема, наприклад, звіряти контрольну суму теоретичного (розрахованого за рівнянням тренду) ряду з сумою значень вихідного ряду).

За перебігом нашого дослідження зазначимо, що існує два основних підходи до класифікації методів прогнозування податкових надходжень до державного бюджету:

1) передбачає дослідження закономірностей розвитку економічних процесів (метод макроекономічних показників, макроекономічний інтегрований метод, метод міжгалузевого балансу);

2) ґрунтуються на використанні економіко-математичних методів прогнозування (кореляційно-регресійний аналіз дослідження залежностей між економічними явищами та процесами: функціональної, стохастичної, кореляційної).

Підставивши у математичну модель величину часу (t), отримуємо прогнозне значення надходжень митних платежів на 2012 рік. Так для прогнозного очікуваного значення бюджетного надходження мита (%) на період часу – 2012 рік, рівняння тренду прийме вигляд:

$$y = -0,0791x^2 - 0,6911x + 27,225 \quad (1.1)$$

Високе значення критерію $R^2 = 0,87$, означає, що прогнозований очікуваний показник мита на 2012 рік складає 4,9 %.

На рис.9 графічно зображені емпіричні та розрахункові ряди даних обсягу надходження мита до держбюджету.

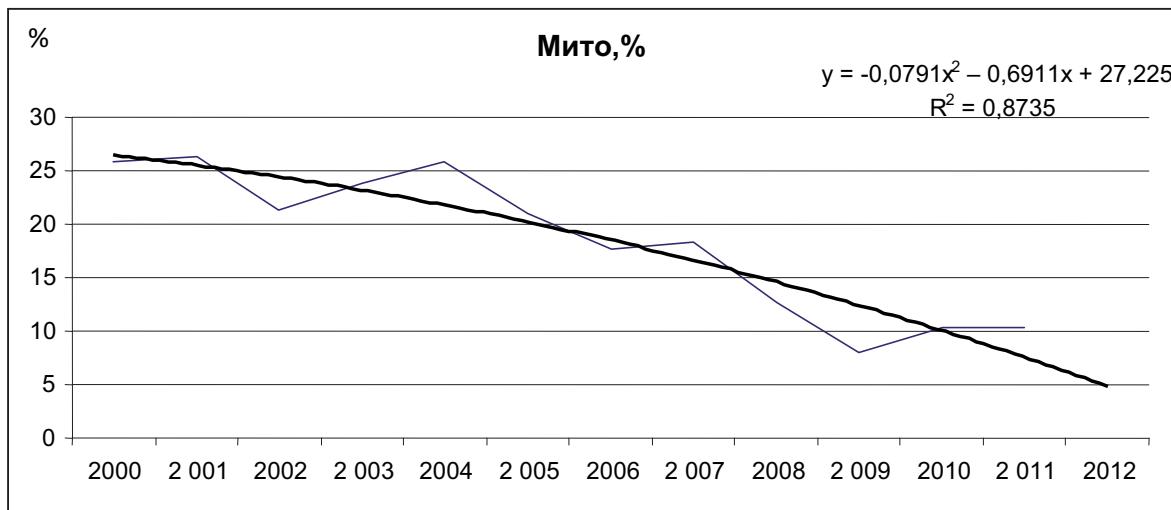

Рис. 9. Графік емпіричних та розрахункових даних з надходження мита до держбюджету

За аналогією розрахунків надаємо прогнозоване значення на 2012 рік для ПДВ, рівняння тренду прийме вигляд:

$$y = -0,135x^2 + 4,5285x + 51,815 \quad (1.2)$$

Значення критерію $R^2 = 0,93$ означатиме, що прогнозований очікуваний показник ПДВ на 2012 рік складає 87,9 % (рис. 10).

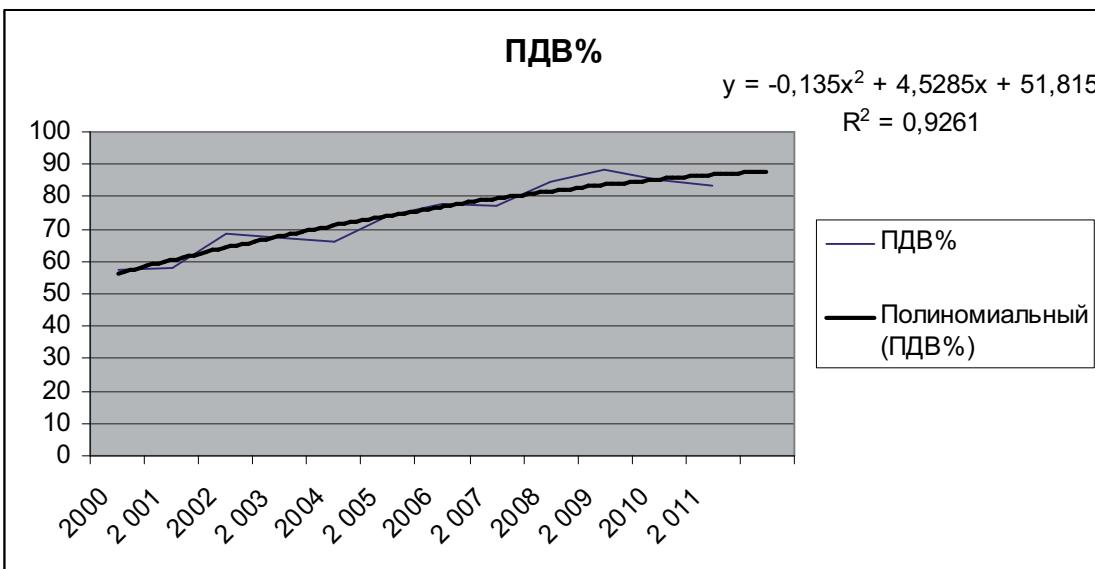

Рис. 10. Графік емпіричних та розрахункових даних з надходження ПДВ до держбюджету

Для прогнозу очікуваних надходжень на 2012 рік акцизного податку рівняння тренду прийме вигляд:

$$y = 1,1322x^2 - 1,8578x + 8,7623 \quad (1.3)$$

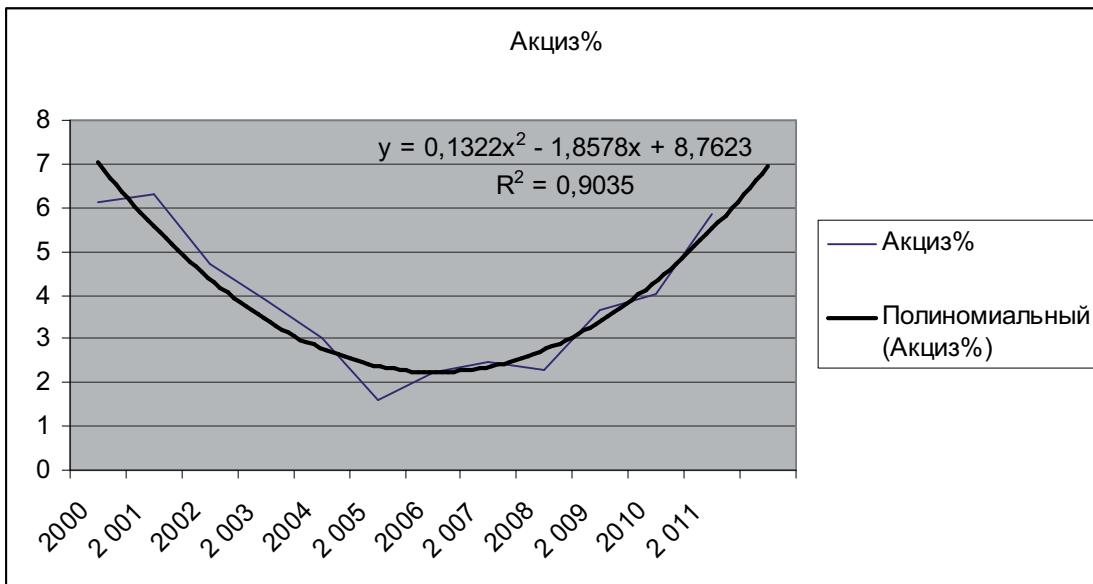

Рис. 11. Графік емпіричних та розрахункових даних з надходження акцизного податку до держбюджету

Значення критерію $R^2 = 0,90$ свідчить, що прогнозований очікуваний показник акцизного податку на 2012 рік складає 6,95% (рис. 11).

Для інших митних платежів прогнозований показник несуттєвий та складає 0,47%. Зокрема, прогнозування очікуваних обсягів кожної складової митних платежів, яких прогнозується на 2012 рік ($I=1$), отримано шляхом підставляння в рівняння тренду значення (t_{n+1}) , що відповідає номеру прогнозного періоду ($n=11$; $t_{n+1}=12$).

Висновки. Прогнозування очікуваних показників надходжень мита та інших митних платежів до держбюджету – багатогранна складова податкового аналізу та дієвий елемент механізму системи адміністрування митних платежів митними органами України в сфері державної митної справи, який забезпечує об'єктивність, достовірність та виконуваність подальших рішень і поставлених державою завдань в сфері бюджетного планування. Застосування ефективних методів бюджетного планування дає можливість раціонально використовувати бюджетну функцію мита та інших платежів у процесі перерозподілу фінансових ресурсів. Для забезпечення процесу прогнозування доходної частини державного бюджету України від надходження митних платежів, зокрема необхідним є виважене, цільове та ефективне застосування методичних підходів щодо прогнозування надходжень мита, акцизного податку, ПДВ. Вдосконалення розроблених Міністерством фінансів методик, забезпечить стабільність надходжень від зовнішньоекономічної діяльності до державного бюджету України та сприятиме збалансованості фінансів країни.

Література

1. Закон Верховної Ради України від 13.03.2012 № 4495-VI Митний кодекс України (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
2. Ківалов С. В. Митна політика України: підручник / С. В. Ківалов, Б. А. Кормич. – Одеса : Юридична література, 2001.
3. Тлумачний словник української мови / За ред. проф. В.С. Калашника. – Х. : Прапор, 2002. – 992 с. – С. 529
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
5. Узагальнені результати роботи Держмитслужби України в напрямку забезпечення надходжень податків і зборів до Держбюджету України упродовж 2011 року. – К. : Управління адміністрування митних платежів ДМСУ, 2012. – 4 с.
6. Модернізація України – наш стратегічний вибір : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2011. – 416 с. – С. 207
7. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfin.gov.ua>.
8. Узагальнені результати роботи Держмитслужби України в напрямку забезпечення надходжень податків і зборів до Держбюджету України упродовж 2011 року. – К. : Управління адміністрування митних платежів ДМСУ, 2012. – 4 с.
9. Про ставки мита у 2011 році : Лист Державної митної служби України від 30.12.2010 р. № 11/З-10.14/17401-еп [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.balance.Ua/download/blanks/06.01_31.doc
10. Словник іншомовних слів / за ред. Пустовіт Л.О. – К. : Довіра, 2000. – С. 840.
11. Свердан М. М. Современные налоговые системы: опыт и тенденции развития в странах ОЭСР / М. М. Свердан // Макро- и микроэкономика: теория и практика: мат-лы III междунар. науч.-практ. конф. – Караганда : Центр гуманітарних дослідів, 2011. – С. 16–25.

Запорожець Е. Ф. Администрирование таможенных платежей: анализ и прогнозирование поступлений в государственный бюджет

Аннотация. В статье рассмотрены особенности администрирования таможенных платежей таможенными органами Украины с применением отдельных методических подходов в прогнозировании ожидаемых показателей поступлений в государственный бюджет.

Ключевые слова: администрация таможенных платежей, пошлина, акцизный налог, налог на добавленную стоимость, государственный бюджет, прогнозирование, модель, тренд.

Zaporozhets O. F. Administration of customs payments: analysis and forecasting the state budget revenues

Summary. The article adresses the general features of the process of administration of customs duties by customs authorities of Ukraine by the use of specific methodological approaches to predict the expected indexes of state budget revenues.

Keywords: administration of customs duties, customs duty, excise tax, value added tax, state budget, forecasting, model, trend.